

מזהה סטודנט

308443

מזהה מבחן

001000285171

תאריך בחינה

יום חמישי, 3 באפר' 2025

שם קורס

דיני חוזים

מרצה

ד"ר כץ אורי

ניקוד שאלות פתוחות	ציון מבחן מקורי	ציון מבחן סופי
93.00	93.00	93.00

סיכום

מספר שאלה	ניקוד	ניקוד מירבי
1	73.00	80.00
2.1	10.00	10.00
2.2	10.00	10.00
3		1.00

אוניברסיטת בר אילן

הפקולטה למשפטים

דיני חוזים תשפ"ה

ד"ר אורי כץ

מתרגלים: אמיר דדון; שיר ישראלי; יעל סימונס; עמית אושקי; תמר קורנאלדי; אוריאל דהן

בחינה מועד ב' – תשפ"ה

הנחיות לנבחן/ת

- המבחן בחומר פתוח.
- משך הבחינה - שעתיים.
- משקלה היחסי של כל שאלה מצוין לידה (אין בכך כדי למנוע את ההערכה המתחייבת מתשובה טובה במיוחד או לקויה במיוחד).
- שאלה מספר 3 נועדה לשמש דף טיוטה, הניקוד שמופיע בה הוא מטעמים טכניים ולא ניתן לקבל אותו.
- ניתן להשתמש במכשירי כתיבה.

במהלך הבחינה חשבתי שלא בטוב [מזג האוויר גרם להתפוצצות נימים באף דבר שגרם לאובדן דם ולסחרחורות] אודה על הבנה והתחשבות באי הסדר שהדבר גרם. תודה רבה ויום טוב.

ניתן לומר שיש לנו עניין ב2 חוזים

החוזה בין ברכה לאבי והחוזה בין אבי לגיל

בחוזה בין אבי לברכה היה עלינו להכריע אם נכרת חוזה, ואם כן מה הסעדים שעומד לצד המופר.

בחוזה בין אבי לגיל, היה עלינו לסווג את החוזה בין הצדדים. לבחון את אי החוקיות ואת מראית העין, לדון בהשלכות הקביעה אם נכרת חוזה על זכויות הצדדים. בנוסף ניתן היה לבחון האם נפל פגם בהליך הכריתה בין הצדדים. לאחר מכן עלינו לבחון את הסעדים בגין ביטול/הפרת החוזה והאם הדבר משליך על הסעדים להם זכאים הצדדים לחוזה הראשון ועל החיובים שלהם.

הסיבה שלא דנתו באכיפת החוזה, הינה החריגים לסעד האכיפה, שמאיינים יכולת לתבוע אכיפה אם מתקיימים החריגים.

עתה אפרוט את שאמרתי בקצרה לעיל.

החוזה בין אבי לברכה

ע"פ דיני החוזים, חוזה נכרת בהצעה וקביול [טכני] הכוללים גמ"ד ומסוימות [מהותי]. בענייננו, ניתן לומר שהחוזה כלל את הפרטים המהותיים, כמו סוג הנכס, תאריך, מחיר, מה כולל התשלום [אבטחה]. לענ"ד פיצויים מוסכמים בסך 70,000 ולחיצת יד מעידים אף הם על כך שהצדדים נתכוונו ליצור יחסים משפטיים מחייבים. לפיכך ניתן לומר שנתקיימה דרישת גמ"ד והמסוימות. ביחס לעובדה שתנאי התשלום ומועדיו לא סוכמו, בפסיקה נקבע שחוסר זה לא פוגע במסוימות [פס"ד שפירא]. אשר על כן סבורני שניתן לומר שנכרת חוזה מחייב בין הצדדים, ועתה נדון בהשלכות כריתתו.

 בין אבי לברכה נכרת חוזה מחייב, לעיל. לפיכך דרישתה לתוספת במחיר או הזזת המועד מהווה הפרה. בנוסף כאשר ברכה ביטלה בהודעתה את החוזה ואף לאחר מכן כרתה חוזה אחר הדבר אף הוא מהווה הפרה של החוזה.

לאור הנ"ל, אבי על אף רצונו בחוזה לא יכול לדרוש אכיפה שכן ניתן לומר שחלים הסייגים על הזכות לאכיפה בס' 3 לחוק התרופות. שכן ניתן לומר שהשכרת האולם נחשבת כשירות אישי שלא ניתן לכפות עליו או שלחילופין נאמר שכיוון שנכרת חוזה בין ברכה עם לקוח אחר שפעל בתום לב אזי אכיפת החוזה הינה בלתי צודקת בנסיבות העניין. לפיכך אבי ידרוש פיצויים.

מנגד תטען ברכה, שעל אף שנכרת חוזה מחייב, בענייננו אין מדובר בהפרה אלא בסיכול. שכן התוספת במחיר נובעת מהנחיות גורמי הביטחון שהביאו לעלייה במחיר. אך אבי יטען שכבר נפסק שמצבי מלחמה ככלל אינם נחשבים לאירוע בלתי צפוי, אף האירוע הבלתי צפוי אינו מונע את קיום האירוע שכן תוספת של עשרת אלפים ש"ח אינה מונעת את קיום האירוע.

הפיצויים שאבי ידרוש הינם פיצויים לפי ס' 10 על סך 20,000 שח. פיצויים אלו מורכבים מ10,000 שאבי נאלץ להוסיף על שכירת האולם ועוד 10,000 הסכום שאבי הפסיד כתוצאה מביטול ההשתתפות של הסטודנטים בשל השינוי. הפסדו של 20,000 ש"ח לא היה נגרם אלמלא הפרה ברכה את העסקה בינה לבין אבי, ובעת כריתת החוזה היה ניתן לצפות שביטול החוזה יאלץ את אבי לחפש אולם אחר ואולי להידרש לתוספת תשלום, בנוסף היה צפוי שלא וימצא אולם בתאריך המקורי והדבר יוביל לביטול השתתפות ולהפסד כספי נוסף. ההפסד הכספי ניתן להוכחה שכן ניתן לחשב כמה נדרש ממנו להוסיף [10,000] וכמה הפסיד [10,000]. בנוסף אבי יטען לפיצויים מוסכמים על סך 70,000 שח.

מנגד תטען ברכה תטען ברכה שהתעקשותו של אבי לקיים את האירוע במועד מהווה חוסר תו"ל שכן מדובר בעמידה דווקנית על זכויות והדבר בולט לאור הסכמתו לקיים את האירוע ב3.5 דהיינו יומיים אחרי. לחילופין תטען ברכה שראשית הפיצויים המוסכמים כוללים בתוכם את הפיצויים בגין הנזק שנגרם ושנית תבקש מביהמ"ש להפחיתם שכן אינם סבירים ביחס לנזק.

החוזה בין אבי לגיל

בענייננו מדובר במצב של סימולציה חלקית קרי יש לפנינו 2 חוזים. 1- חוזה לרמות את המדינה [תשלום במזומן בניגוד לחוק לשם התחמקות מתשלום מס] 2- חוזה על סך 140,000 שח על שכירת האולם ב3.5. גיל מעוניין בחוזה ואבי מעוניין לבטלו.

גיל יטען שנכרת חוזה מחייב, ואף שאבי מסכים איתו. זאת לאור העובדה שאבי התקשר עימו לאחר שמצא אולם אחר והודיע לו על ביטול החוזה בניהם. בנוסף ניתן לומר במו"מ נתקיימו דרישות גמ"ד ומסוימות. שכן סוכמו המחיר, מיהות הנכס, מיהות הצדדים, תאריך, ווהשיחות החוזרות ונשנות בין הצדדים על תנאי החוזה מעידים שיש גמ"ד לכריתת החוזה.

מנגד, יטען אבי שמדובר בחוזה בלתי חוקי שע"פ ס' 30 הינו בטל שכן החוזה נועד לרמות את רשויות המס ונעשה אף חרף החוק לצמצום השימוש במזומן. יתרה מזו יטען אבי שבשל העובדה שהוא פועל בשם אגודת הסטודנטים, קיומה של חשבונית הינה פרט מהותי והיעדרו מונע ממנו לחתום על חוזה עם גיל. בנוסף יטען אבי שההודעה על ביטול החוזה הייתה לפניו מן שורת הדין ואינה מעידה על כך שנכרת חוזה בניהם.

אך גיל יטען שע"פ ס' 31, על אף סיווגו של חוזה כבלתי חוקי, עדיין ניתן לקבל אכיפה/פיצויים בגינו כפי שעולה מפס"ד ברש. וזוהי גישתו של פרידמן. עתה ישנם 2 גישות איך להתייחס או שעלינו להשתמש במבחן התכלית הדומיננטית אשר ביישום כאן מעידה על היותו בלתי חוקי אך עדיין תקף. או את גישת השופט הנדל אשר אומרת שהחוזה גם בלתי חוקי [ותקף] וגם למראית עין ולפיכך באל וביישום לכאן החוזה לרמות את רשויות המס והחוזה לשלם 140,000 בטלים והחוזה לשלם 170,000 הינם התקפים. מנגד ישנה גישת טדסקי אשר מאיינת את החוזה לרמות את רשויות המס ומשאירה לפנינו רק את החוזה בין הצדדים

ורואה בו כחובה מחייב. בענייננו נאמר שאינו של החובה לרמות את רשויות המס מעמיד את החיוב על סך 170,000 ולא 140,000.

לאור הנל, אני סבור שעל אף אי החוקיות ניתן לקבל פיצויים אך לא אכיפה שכן ענייננו הינו החריג לסעד האכיפה. שכן ניתן לטעון לקיומם של החריגים לאכיפה בס' 3. שמדובר בשירות אישי שלא ניתן לכפות על עשייתו/קבלתו.

סעדים - גיל יטען לסעד הפיצויים בשל הפרת חובה ואילו אבי יטען לאי התקיימות החובה.

פיצויים - גיל יטען שנכרת חובה, ועל אף אי החוקיות ניתן ע"פ 31 לקבל פיצויים בגינו. לפיכך יטען גיל שכיוון שאבי ביטל את החובה ללא עילה, הדבר נחשב להפרת חובה. לפיכך גיל ידרוש את מה שציפה לקבל מן החובה קרי 140,000 ש"ח וזאת ע"פ ס' 10. שכן ביטול החובה גרם לכך שגיל לא יקבל את 140,000 השקלים שציפה לקבל. הנזק הכספי נגרם בשל הפסדת החובה ע"י אבי, ונזק זה היה ניתן לצפייה ע"י אבי ע"פ מבחן התוצאה הטבעית. שכן אבי היה יכול לצפות שביטול החובה כל שכן שמדובר בהתרעה קצרה עלולה להוביל מצב בו גיל לא ימצא משכיר חלופי. וגיל יוכל להוכיח את הנזק שכן מדובר בתמחור השכרת האולם. עדיין מוטלת החובה על גיל להקטין את הנזק ולנסות למצוא שוכר לאולם בתאריך הנ"ל כדי להוביל למצב בו הנזק שייגרם לו קטן יותר מהנזק הקיים כעת.

מנגד יטען אבי שאין יכולת להצביע על נזק' זמן בו התקיים מפגש רצונות בינו לבין גיל, שכן כפי שנאמר לעיל בהיותו המייצג של אגודת הסטודנטים, לשם התקשרותו בחובה עם גיל עליו לקבל חשבונית כנגד העסקה. היעדרה של החשבונית מהווה חוסר מהותי אשר מונע ממנו להתקשר עימו בחובה.

לחילופין יטען אבי שאף אם נכרת חובה בלתי חוקי, נפל פגם בכריתתו. שכן אבי היה במצוקה בשל ביטול החובה מול ברכה ואילו של אבי למצוא אולם חלופי לאירוע. כאשר גיל דורש מן אבי סכום כה גבוה לשם התקשרות בחובה, זאת חרף מצבו של אבי. ניתן לראות הדבר כמקיים את תנאי עילת העושה. שכן גיל ניצל את מצוגת אבי לשם התקשרות בחובה שתנאיו גורעים במידה בלתי סבירה מן המקובל. בנוסף יטען אבי שהודעת הביטול בשל הפגם הייתה תוך זמן סביר. שכן אבי הודיע לגיל על הביטול ברגע שהבין שהסכום שביקש גיל היה בלתי סביר והתנאים שהציע לו כאשר זיהה את מצוקתו הינם גרועים במידה בלתי סבירה מן המקובל.

מנגד יטען גיל שאין מדובר בתנאים גורעים במידה בלתי סבירה, שכן התנאים בעת כריתת החובה [התרעה קצרה, דרישות האבטחה] הכתיבו את המחיר שדרש. יתרה מזו הוא בא לקראתו והפחית מן העלויות במטרה להקל את העול מאבי. אשר על כן יטען גיל שלא מתקיימת עילת העושה. לפיכך ביטול החובה מהווה הפרה.

הסעדים בשל כך - גיל יטען לסעדי הפיצוי כפי שפרטתי לעיל, ואילו אבי ידרוש את אי קיום החובה ולא ידרוש פיצויים בשל כך אך במידה וכן ייקבע שנכרת חובה, מחייב בין אבי לגיל ושעל אבי לשלם לגיל את הפיצויים בסך 140,000 השקלים. ייתכן ואבי יגדיל את גובה הפיצויים שידרוש מן ברכה. זאת בשל העובדה שאלמלא הייתה מבטלת את החובה לא היה נדרש ממנו לחפש אולמות אחרים ולא היה כורת חובה עם גיל.

לפיכך עתה נעדכן את דרישת הפיצויים של אבי מברכה לאור העלויות הנוספות שיתווספו בשל הפיצויים בגין ביטול החובה מול גיל.

אבי יטען לפיצויים בסך 170,000 ש"ח שזהו הסכום שעליו לשלם לגיל בנוסף לתוספת במחיר שהוא משלם לאולם מוצא אחרון על סך 10,000 ש"ח ולהפסד על סך 10,000 ש"ח, נזק זה נגרם כתוצאה מביטול החובה בינו לבין ברכה, ובעת כריתת החובה היה ניתן לצפות שאבי יאלץ למצוא אולם אחר ושהדבר עשוי לגרור ביטול של סטודנטים. אך בשל העובדה שסכום זה כולל את הפיצויים המוסכמים בסך 70,000 ש"ח אבי יטען לפיצויים אלו כחלופה לפיצויים לפי ס' 10 במידה ולא יקבל. מנגד תטען ברכה שאבי לא יכול לדרוש גם את 140,000 השקלים בגין האולם של גיל וגם את 10,000 בשל אולם מוצא אחרון שכן אף אחד לא אילץ אותו לבטל את החובה ללא סיבה ולגרור התחייבות בפיצויים. בנוסף תטען ברכה שהתקשרותו של אבי לקיים אירוע במועד מהווה חוסר תו"ל שכן מדובר בעמידה דווקנית על זכויות והדבר בולט לאור הסכמתו לקיים את האירוע ב3.5 דהיינו יומיים אחרי, ולו היה מסכים למועד לתאריך 3.5 כבר בתחילה הדבר היה יכול להקטין את הנזק שנגרם. לאור הנ"ל תטען ברכה שאין מוטלת עליה החובה לפצות את אבי בסכום שביקש הן לאור העובדה שלא הפחית את הנזק והן בשל העובדה שפעל בחוסר תו"ל כאשר עמד בצורה דווקנית על זכויותיו ודחייתו של יומיים בייחוד זמן רב מראש אינה יכולה להיחשב להפרה כה משמעותית שתצדיק ביטול. יתר על כן אין מן הצדק לחייב אותה לשפות את אבי בגין נזקיו שנגרמו כתוצאה מפעולה בלתי חוקית.

תשובה עבור שאלה מס' 2.1 (10 נק'):

המצב כיום הינו מצב בו כלל ההפרה מתארת מצב של אחריות מוחלטת, אין חשיבות להיקפה של ההפרה. כלומר גם סטייה קלה מן הביצוע החוזי נחשבת להפרה. ועדיין ישנם מקרים בהם נדרוש קיומה של אשמה כמו במצב של חיובי תוצאה [מכר או הלוואה] או בחיובי השתדלות [מתן שירותים או ייצוג]. השינוי המוצע בחוק, קובע שרק כאשר המעשה נבע מרשלנות אזי נחשיבו להפרה.

כלומר השינוי המוצע צפוי להביא למצב בו לא נחשיב כהפרה מעשים שהם בניגוד לחוזה אך לא נבעו מרשלנות. אך לענ"ד קיומה של חובת תום הלב כבר משקפת עמדה דומה לעמדה אותה מבקש התיקון להחיל. שכן על פי חובה זו, הן במו"מ והן בקיום חוזה יש לפעול מתוך תום לב. כאשר צד לחוזה מתעקש בצורה דווקנית לעמוד על זכויותיו לחוזה ומונע מן הצד השני לתקן את ההפרה הדבר נחשב לחסר תום לב וזהו דרך נוספת להכניס את דרישת האשם לס' 1 בחוק התרופות.

תשובה עבור שאלה מס' 2.2 (10 נק')

נגד- דיני התרופות בגין הפרת חוזה נועדו להגן על אינטרס היום, ההסתמכות וההשבה. כאשר נגדיר הפרת חוזה רק במצבים בהם המפר התרשל, אנחנו נכביד על החברה. שכן הדבר מנוגד למהות של חוזים, אשר הינם כלי לניהול סיכונים, אנשים אשר באים לכרות חוזה שוקלים את הסיכונים להתרחשות אירועים שונים כאשר הם כורתיים חוזה.

בעד- אפשר לומר שאנשים נוטלים על עצמם סיכונים כאשר הנושא בשליטתם, ולא ניתן להניח אחריות על אנשים במדברים. שלא הייתה באפשרותם למנוע אותם. יתרה מזו לא נרצה לאפשר הפרת חוזה במקרה **דיון חסר בשיקולי בעד/נגד. ראה פתרון מוצע.** יסוד נפשי גבוה של רשלנות.

בסופו של דבר כיום, על אף שכלל בחוזים מדובר באחריות מוחלטת. בפועל ישנם מצבים בהם נדורש אשם, למשל כאשר מדובר בחיוב תוצאה או השתדלות. סיווג חיובים בחוזה כחיובי אשם/השתדלות מהווים שאלה פרשנית [פרטין נ' סולמון]. משכך לאור העובדה שכבר כיום בוחנים אשמה בהפרת חיובים בחוזה, כאשר בוחנים האם לסווגם כחיובי תוצאה או השתדלות. ומאידך רואים התעקשות לסווג סטיות קטנות כהפרה, כמצבים של עמידה דווקנית על זכויות. יתר על כן כפי שפירטתי לעיל, על ס' זה מוחלת חובת תום הלב. חובה זו מאיינת מן הצדדים את זכות הביטול בשל הפרה אם ההפרה אינה משמעותית והצר שמבקש לבטל את החוזה עושה זאת תוך שעומד בצורה דווקנית על זכויותיו. בנוסף עילת הסיכול אף היא מזקיקה דרישת אשמה לשם אפשר תביעה.

אזי לאור כל האמור לעיל אני סבור ניתן לומר שהמצב הנתון כיום הוא כפי המצב אליו מי שהציע את התיקון לחוק מכוון להגיע. משכך אני סבור שהדבר משתלב עם המגמה בפסיקה הדורשת אשמה לשם קבלת המעשה/פעולה כהפרה זאת לשם אפשר חיים תקינים

